

زیر آسمان فیر وزهای

وزیر ارشاد:

زرین کوب

از سر مایه‌های فرهنگی ماست

● **شرق:** ۲۴ شهریور سالروز خاموشی نویسنده «پله‌پله تا ملاقات خدا»ست. عبدالحسین زرین‌کوب، نویسنده، محقق و تاریخ‌نگاری بود که به گفته علی جنتی یکی از سرمایه‌های اجتماعی و فرهنگی ماست، وزیر ارشاد که در مراسم بزرگداشت پانزدهمین سالروز خاموشی عبدالحسین زرین‌کوب در انجمن مفاخر صحبت می‌کرد، حضورش در مراسم را احترام و ادب به ساحت استاد زرین‌کوب دانست: «برگزاری اینگونه بزرگداشت‌ها به‌صورت رسمی و غیررسمی تجلیل از مقام علم است و همین‌طور تجلیل از خدمات افرادی است که به علم و فرهنگ این کشور خدمت کرده‌اند که امروز در میان ما نیستند ولی آثارشان به دست ما رسیده است.» او با سرمایه‌خواندن دکتر زرین‌کوب گفت: «در روزگاری که به‌راحتی از کنار سرمایه‌های اجتماعی می‌گذریم و نسبت به آنها بی‌اهمیت هستیم به همین راحتی از کنار سرمایه‌های فرهنگی و اقتصادی نیز می‌گذریم که برگزاری چنین مراسمی قابل تقدیر و درخور توجه و تجلیل از خدمات بزرگان این کشور امری شایسته است.»مهدی محقق، رئیس انجمن مفاخر نیز در این نشست با اشاره به اهمیت برگزاری مراسم‌هایی برای بزرگانی چون دکتر زرین کوب گفت: «مروح زرین کوب مصداق قطعه‌ شعری به عربی است که می‌گوید علما بعد از مرگشان مورد توجه قرار می‌گیرند و این واقعیتی برای بسیاری از استادان در کشور ما نهاده‌ین شده که علما در گوشه‌ها بماند و جاهلان در میدان باشند. اگر در تاریخ بخوانیم هیچ دانشمندی نیست که از این موضوع گلاویه نکرده باشند. ماصدرا به این‌نکته در ابتدای کتاب خود، اسفار اشاره کرده است و این موضوع در کتب سایر علما نیز مورد اشاره قرار گرفته است که افراد جاهل بر دانشمندان برتری یافته‌اند. ملاحمد نراقی، ملاهادی سبزواری و... از دیگر علمایی هستند که به این نکته اشاره کرده‌اند و امثال زرین‌کوب نیز از همین نوع هستند و ایشان مورخ بزرگی است که در تاریخ مانند ایشان را نداریم.»حجت‌الاسلام/المسلمین سیمه‌ادی خامنه‌ای، یکی دیگر از میهمانان این مراسم بود که به نحوه آشنایی خود با دکتر زرین کوب اشاره کرد: «من با قوت تحقیق و تحلیل زرین‌کوب از قدیم آشنا بودم، روش قلما در رشته‌های علوم‌انسانی به‌خصوص در تاریخ که مادر علوم‌انسانی است، ویژه است. زرین کوب یک تاریخ‌شناس برجسته است. امروز به‌خاطر مشغولیت در موسسه پژوهشی تاریخ اسلام با متون جوانان و شاگردان استادان حاضر رویه‌رو و این متون با اشکالات بسیاری مواجه می‌شوم و این سوال برابم ایجاد می‌شود که چرا این افراد از استادان خود بهره نمی‌برند. در برخی مقالات و کتاب‌هایی که به‌دست ما می‌رسد شاهد غلط‌های نگارشی، ویرایشی و املایی هستیم و این نواقص از سوی کسانی است که اکثر اوقات علمی هستند و افراد باسواد و به‌شمار می‌روند.»به گفته هادی خامنه‌ای، «مهدورهای‌های زرین کوب و شاگردان ایشان روی مساله محتوا نیز حساس شوند فقط به فرم قالب مقالات توجه نکنند.»روزیه زرین کوب، برادرزاده عبدالحسین زرین‌کوب مانند عموش در رسته تاریخ تحصیل کرده است. اما او در این مراسم خودش را از منسوبان کذب دانندست و او را منسوب به همه ایرانیان دانست، روزیه زرین کوب درباره ویژگی منحصربه‌فرد زرین کوب بزرگ گفت: «مهم‌ترین ویژگی‌اش نسبتی است که ایشان با موضوع تحقیق خود و با مردم، ادب و فرهنگ سرزمین خود ارتباط برقرار کرد و می‌گفت من همه‌چیز را از عینک تاریخ نگریستام اما این به آن معنی نیست که ایشان در گذشته‌های دور زندگی می‌کردند بلکه به این معنی است که ایشان در جست‌وجوی ایران گذشته بوده‌اند تا بتوانند در امروز آن را زندگی کنند. برای ایشان مفهومی به نام یاد مداوم وجود داشت که آن یاد مداوم «ایران» است؛ ایرانی که بیش از دوهزارسال تاریخ مکتوب و به‌نظرم این موضوع اهمیت دارد که در مورد آن صحبت شود. ایران پیوسته‌ترین اندیشه زرین‌کوب بود و لحظه‌ای از تفکر در باب گذشته، اکنون و آینده ایران فارغ نبودند. از همین‌روست که ایران برای استاد زرین‌کوب یاد مداوم بوده است.» تقی پورنامداریان در این مراسم از آثار دکتر زرین کوب گفت: «برخی افراد به‌خاطر دست تقدیر به جایی می‌رسند که دیگر آن جایگاه دست‌یافتنی نیست. زرین کوب هم به قله‌ای رسید به‌د که به نظر قله‌ای دست‌نیافتنی بود. ذوقی که در «نقد ادبی» همه انتظار داشتند در آثار زرین کوب متجلی شده‌بود. تحقیق‌های زرین‌کوب بی‌نظیر است و توجه هر اهل علمی را جلب می‌کند.» او با ابراز تأسف از اینکه دکتر زرین کوب بیشتر زنده نماند تا تحقیقاتش را بیشتر کند، افزود: «کتاب‌های وی نه‌فقط برای محققان بلکه برای همه مردم ایران بود. کتاب «پله‌پله تا ملاقات خدا» اثری است برای تمام مردم ایران زمین. زرین کوب کاخی را بنا نهاد که وقتی آخرین آجر را روی آن گذاشت، توفانی وی را دربر گرفت و از این دنیا رفت ولی این کاخ تا همیشه و زرین کوب از نوابغ ادبیات ایران خواهد ماند»

آیا می‌توانید تعریفی از فیلم قصه‌ها ارایه دهید؟

قصه‌ها روایتی از زندگی و موقعیت شخصیت‌های فیلم‌های قبلی و تعدادی شخصیت‌های جدید است.

آیا با نگاهی به ساختار قصه‌ها می‌توان این‌طور برداشت کرد که این فیلم از تکه‌های فیلم‌های قبلی شما تشکیل شده است؟

خیر، ای‌دا.

آیا شاید بهتر است بگوییم ادامه شخصیت‌های فیلم‌های قبلی...

بله، ادامه موقعیت‌های شخصیت‌های فیلم‌های قبلی.

آیا توجه به اینکه این فیلم برای مخاطب خارجی در جشنواره‌هایی همانند تورنتو نمایش داده می‌شود و ممکن است آنها با این شخصیت‌ها پیش از این آشنایی نداشته باشند، به این فکر کرده‌اید که ممکن است این مساله در درک آنها تأثیر بگذارد؟

یکی از مهم‌ترین چالش‌های نوشتن فیلمنامه این بود که با وجود آنکه بخشی از شخصیت‌ها باسابقه و شناسنامه حضور در فیلم‌های قبلی‌ام در فیلمنامه «قصه‌ها» آمده‌اند، مطلقا درک و دریافت آنها توسط بیننده موکول و متکی به دیدن فیلم‌های قبلی نباشد. در واقع چه برای مخاطب غیرایرانی و چه برای مخاطب ایرانی، درک «قصه‌ها» نیازمند به دیدن فیلم‌های قبلی نیست البته کسانی که با شخصیت‌ها از قبل آشنا هستند با حس آشنای قدیمی‌تری با این شخصیت‌ها در موقعیت فعلی رویه‌رو می‌شوند. در جلساتی که با حضور هیات داوران جشنواره و نیز بعد از مراسم دریافت جایزه برگزار شد، جکی پز، دوفر هیچ‌یک نمی‌دانستند که این شخصیت‌ها به فیلم‌های قبلی ربط دارند و این نکته، آنها را بسیار مشتاق کرد تا فیلم‌های قبلی را هم تماشا کنند. تاریخ بخوانیم هیچ دانشمندی نیست که از این موضوع گلاویه نکرده باشند. ماصدرا به این‌نکته در ابتدای کتاب خود، اسفار اشاره کرده است و این موضوع در کتب سایر علما نیز مورد اشاره قرار گرفته است که افراد جاهل بر دانشمندان برتری یافته‌اند. ملاحمد نراقی، ملاهادی سبزواری و... از دیگر علمایی هستند که به این نکته اشاره کرده‌اند و امثال زرین‌کوب نیز از همین نوع هستند و ایشان مورخ بزرگی است که در تاریخ مانند ایشان را نداریم.»حجت‌الاسلام/المسلمین سیمه‌ادی خامنه‌ای، یکی دیگر از میهمانان این مراسم بود که به نحوه آشنایی خود با دکتر زرین کوب اشاره کرد: «من با قوت تحقیق و تحلیل زرین‌کوب از قدیم آشنا بودم، روش قلما در رشته‌های علوم‌انسانی به‌خصوص در تاریخ که مادر علوم‌انسانی است، ویژه است. زرین کوب یک تاریخ‌شناس برجسته است. امروز به‌خاطر مشغولیت در موسسه پژوهشی تاریخ اسلام با متون جوانان و شاگردان استادان حاضر رویه‌رو و این متون با اشکالات بسیاری مواجه می‌شوم و این سوال برابم ایجاد می‌شود که چرا این افراد از استادان خود بهره نمی‌برند. در برخی مقالات و کتاب‌هایی که به‌دست ما می‌رسد شاهد غلط‌های نگارشی، ویرایشی و املایی هستیم و این نواقص از سوی کسانی است که اکثر اوقات علمی هستند و افراد باسواد و به‌شمار می‌روند.»به گفته هادی خامنه‌ای، «مهدورهای‌های زرین کوب و شاگردان ایشان روی مساله محتوا نیز حساس شوند فقط به فرم قالب مقالات توجه نکنند.»روزیه زرین کوب، برادرزاده عبدالحسین زرین‌کوب مانند عموش در رسته تاریخ تحصیل کرده است. اما او در این مراسم خودش را از منسوبان کذب دانندست و او را منسوب به همه ایرانیان دانست، روزیه زرین کوب درباره ویژگی منحصربه‌فرد زرین کوب بزرگ گفت: «مهم‌ترین ویژگی‌اش نسبتی است که ایشان با موضوع تحقیق خود و با مردم، ادب و فرهنگ سرزمین خود ارتباط برقرار کرد و می‌گفت من همه‌چیز را از عینک تاریخ نگریستام اما این به آن معنی نیست که ایشان در گذشته‌های دور زندگی می‌کردند بلکه به این معنی است که ایشان در جست‌وجوی ایران گذشته بوده‌اند تا بتوانند در امروز آن را زندگی کنند. برای ایشان مفهومی به نام یاد مداوم وجود داشت که آن یاد مداوم «ایران» است؛ ایرانی که بیش از دوهزارسال تاریخ مکتوب و به‌نظرم این موضوع اهمیت دارد که در مورد آن صحبت شود. ایران پیوسته‌ترین اندیشه زرین‌کوب بود و لحظه‌ای از تفکر در باب گذشته، اکنون و آینده ایران فارغ نبودند. از همین‌روست که ایران برای استاد زرین‌کوب یاد مداوم بوده است.» تقی پورنامداریان در این مراسم از آثار دکتر زرین کوب گفت: «برخی افراد به‌خاطر دست تقدیر به جایی می‌رسند که دیگر آن جایگاه دست‌یافتنی نیست. زرین کوب هم به قله‌ای رسید به‌د که به نظر قله‌ای دست‌نیافتنی بود. ذوقی که در «نقد ادبی» همه انتظار داشتند در آثار زرین کوب متجلی شده‌بود. تحقیق‌های زرین‌کوب بی‌نظیر است و توجه هر اهل علمی را جلب می‌کند.» او با ابراز تأسف از اینکه دکتر زرین کوب بیشتر زنده نماند تا تحقیقاتش را بیشتر کند، افزود: «کتاب‌های وی نه‌فقط برای محققان بلکه برای همه مردم ایران بود. کتاب «پله‌پله تا ملاقات خدا» اثری است برای تمام مردم ایران زمین. زرین کوب کاخی را بنا نهاد که وقتی آخرین آجر را روی آن گذاشت، توفانی وی را دربر گرفت و از این دنیا رفت ولی این کاخ تا همیشه و زرین کوب از نوابغ ادبیات ایران خواهد ماند»

رخشان بنی‌اعتماد در گفت‌وگو با «شرق»:

نمایش هر تلخی بر پرده سینما، سیاه‌نمایی نیست

رخشان بنی‌اعتماد با «قصه‌ها» یش، یکی از نمایندگان رسمی ایران در جشنواره فیلم تورنتو بود. او که چند روز قبل از آن در جشنواره «اونیز» جایزه بهترین فیلمنامه را از آن خود و فرید مصطفوی کرده بود، این‌بار در شرق کانادا با استقبال خوب تماشاگران مواجه شد. استقبال از این فیلم با سه اکران رسمی در جشنواره «تورنتو» به حدی بود که بسیاری از علاقه‌مندان و تماشاچیان، موفق به تهیه بلیت نشدند. نکته جالب اکران «قصه‌ها»، حضور تعداد بسیار زیاد بینندگان غیرایرانی در تالار سینما بود. با توجه به سوالاتی که بعد از فیلم از کارگردان پرسیده شد، اکثر مخاطبان، این فیلم را اثری گیرا، پرتنرزی، امیدبخش توصیف کردند. تأثیر خوشایند استقبال گرم و تشویق‌ها در چهره بنی‌اعتماد نیز کاملاً نمایان بود. آنچه می‌خوانید گفت‌وگویی است که بعد از اکران فیلم با رخشان بنی‌اعتماد در «تورنتو» انجام شده است.

امیر گنجوی دانشجوی دکتری مطالعات فرهنگی و رسانه‌ای

بازیگرها که اکثرا در فیلم‌های قبلی‌ام بودند با انرژی فراوانی در کار شرکت کردند. برای آنها بازی کردن در موقعیت معاصر شخصیت‌هایی که از ۲۷سال پیش تاکنون نقش‌شان را بازی کرده بودند، جذاب بود. در این کار وقت زیادی برای تمرین صرف شد. مدت فیلمبرداری کوتاه بود اما چند ماه تمرین داشتیم و همه با اشتیاق دوران ساخت فیلم را گذرانیدیم.

آ موضوع جالب در «قصه‌ها» برای من این است که شخصیت‌های فیلم تسلیم موقعیت خود در جهان نمی‌شوند و به امید رسیدن به چیزی که دنبال آن هستند، مبارزه می‌کنند. امید به نیایی بهتر در بخش پایانی «قصه‌ها» به خوبی به چشم می‌خورد. با توجه به اینکه شما در کارهایتان متناسب باشرایط سیاسی – اجتماعی جلو می‌روید، می‌توان نتیجه گرفت از نظر شما فیلمسازی در ایران آینده بسیار امیدوار کننده‌ای دارد؟ با توجه به این نکته برای من بسیار سخت است که درک کنم چرا فیلمتان را سیاه و تاریک تعبیر کرده‌اند.

خوشحالم که چنین تعبیر واقعی‌بینانه‌ای از فیلم «قصه‌ها» دارید چون متأسفانه برای اعدای، نمایش هر تلخی بر پرده سینما، تعبیر به سیاه‌نمایی می‌شود. درست است که در اقصه‌ها»، معضلات اجتماعی مطرح می‌شود ولی نه شخصیت‌ها سرنوشته محتوم دارند و نه موقعیت‌هایشان به سینمایی مطلق می‌رسد. اصلا به پایان بسته اعتقاد ندارم چون احساس می‌کنم امید، عنصر مهمی است که انسان را سرپا نگه می‌دارد

واقعی‌بینانه‌ای از فیلم «قصه‌ها» دارید چون متأسفانه برای اعدای، نمایش هر تلخی بر پرده سینما، تعبیر به سیاه‌نمایی می‌شود. درست است که در اقصه‌ها»، معضلات اجتماعی مطرح می‌شود ولی نه شخصیت‌ها سرنوشته محتوم دارند و نه موقعیت‌هایشان به سینمایی مطلق می‌رسد. اصلا به پایان بسته اعتقاد ندارم چون احساس می‌کنم امید، عنصر مهمی است که انسان را سرپا نگه می‌دارد تا مبارزه و مقاومت کند و تغییر به وجود آورد. نمی‌توانم خوش‌یآوری را به قصه‌هایم تزریق کنم. همین که نشان بدهم آدم‌ها مقاومت می‌کنند یعنی امید، یعنی پایان باز. معتقدم شرایط امیدوارانه مردم در حال حاضر، مطلقا شبیه فضای چندسال گذشته نیست. همین اندازه که چشم‌اندازی به طرف فضای بهتر ایجاد شود، خود این انرژی در فضای کار را تغییر می‌دهد. من به این امر اعتقاد دارم، قصه‌ها پایانی باز دارد و بالاخص این مورد در قصه آخر دیده می‌شود. من بسیار به جوان‌ها و تفاوت نگاهشان به نسل خود امیدوارم.

آیا با توجه به این امید مثبت به آینده آیا می‌توانیم امیدوار باشیم که رخشان بنی‌اعتماد به سینمایی قصه‌گوی اوایل سینمای خودش برگردد؟ این‌بار که هفت قصه را یکجا گفتام! سینمای قصه‌گو را دوست دارم اما تالاشم این است که هرچه بیشتر بتوانم قصه را به موقعیتی قابل باور نزدیک‌تر کنم و الزام قصه‌گویی مانع از تامل و پرداخت روی موقعیت‌ها نشود.

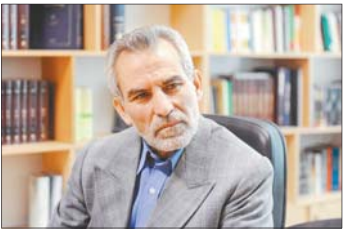
آیا در جشنواره «تورنتو» منتقد‌های زیادی از من سوال کردند که آیا این فیلم در ایران سانسور شده است... این فیلم سال ۹۰ ساخته شده است. کمتر از یک‌سال است که اجازه نمایش گرفته و خوشبختانه حتی یک فریم از فیلم کم نشده است.

آ دوست داشتم بدانم به عنوان یک سینماگر زن به چه نحو با مسایل مربوط به زنان در فیلم‌هایتان برخورد می‌کنید. برخی از سینماگران زن با مرد می‌گویند جنسیت ما تأثیری در کارمان نمی‌گذارد و فیلم ما فراجنسیتی است ولی من اعتقاد دارم تا حد زیادی عواملی همانند جنسیت، نژاد، سواد و دانش خواسته یا ناخواسته در کارهای هنرمند

چهره روز

رئیس اداره کتاب خبر داد

واگذاری ممیزی به ناشران از مهرماه

● **شرق:** به‌دنبال اعلام موضع وزارت ارشاد در واگذاری ممیزی به ناشران قانونم‌سدار، علی شجاعی‌صاین از اجرایی‌شدن این طرح در مهرماه سال‌جاری خبر داد و افزود: «واگذاری ممیزی به ناشران اولویت‌بندی‌شده و ناشران دولتی در اولویت اصلی قرار دارند. به احتمال زیاد ناشران خصوصی با این طرح محتاطانه برخورد می‌کنند.»علی شجاعی‌صاین،مدیردفتر توسعه کتابخوانی در گفت‌وگو با ایلنا با اشاره به تغییر رویکرد در اداره کتاب افزود: «الان فعالیت‌های دفتر توسعه کتابخوانی بیشتر منسوط به بحث ممیزی می‌شود و کارهای کتابخوانی را دیگر بخش‌ها مثل خانه‌کتاب و دفتر مطالعات فرهنگی انجام می‌دهند. من تلاش کردم این نکته را یادآوری کنم که نیازمند تغییر رویکرد هستیم. اگر رویکرد ما به کتابخوانی تغییر نکند و تقاضایی نباشد! افزایش دسترسی به کتابخانه‌ها فایده‌ای ندارد. طی هشت‌ماه گذشته در اداره کتاب، آن بخش از کتاب‌هایی که ناشران و نویسندگان تقاضای تجدیدنظر داشتند دوباره به جریان افتادند و به‌جز ۵۰ یا ۶۰ اثر، بقیه را در این مدت پاسخ داده‌ایم» شجاعی‌صاین درباره بررسی‌های کتاب گفت: «بررسی‌های ما کارمند نبودند و نیستند و مجموعه‌ای از همکاران بیرون از اداره با ما همکاری می‌کنند و سطح کارشناسان افزایش یافته است و با تعملی که با هیات نظارت خواهیم داشت، تغییراتی هم خواهیم داشت. مهم‌ترین اتفاق در این مدت فراهم‌کردن امکان بازبینی برای اعتراض ناشران و نویسندگان است و آیین‌نامه واگذاری ممیزی کتاب به ناشران نیز تصویب شده که همراه آن را اجرایی می‌کنیم» وی ادامه داد: «هر ناشری که مایل باشد می‌تواند ممیزی را برعهده بگیرد» شجاعی‌صاین درباره این طرح گفت: «هر ناشری که داوطلب باشد، می‌تواند بعد از اعلام نهای این طرح اقدام کند و با توجه به ضوابطی که وزارت ارشاد برای آن درنظر گرفته برای آن اقدام کند. بعداز اظهارنظر ناشران درسرا مجوز کتاب، برخی کتاب‌ها را بررسی می‌کنیم» وی یادآور شد «پیش‌بینی می‌شود ناشران خصوصی برای این طرح با احتیاط برخورد کنند. شجاعی‌صاین گفت: همانطور که ما در مسیر مجوزدارن ممکن است دچار اشتباه شویم یعنی به کتبی نباید مجوز دهیم و به اشتباه مجوز دهیم یا به کتبی باید مجوز می‌دادیم و ندادهایم، ناشران نیز شاید دچار اشتباه شوند و اگر ناشری در این مسیر اشتباه کرد، اشکالی ندارد و قرار نیست سختگیری شدید داشته باشیم چون اشتباه ممکن است پیش آید.

خبر

جایزه «سیسل دومیل» برای «کلونی»

● **شرق:**قرعه‌اهدای جایزه سیسل دومیل در سال۲۰۱۵ به‌نام جورج کلونی افتاد؛ بازیگر، کارگردان و تهیه‌کننده‌ای که فعالیت‌هایش از دوربین و پشت دوربین فراتر رفته و جنبه جهانی پیدا کرده است. به‌گزارش هالیوود ریپورتر، انجمن مطبوعات خارجی هالیوود روز دوشنبه با انتشار بیانیه‌ای اعلام کرد با اهدای جایزه سیسل دومیل از جرج کلونی برای مشارکت فوق‌العاده‌اش هم در برابر دوربین و هم پشت آن تجلیل می‌کند. سال پیش این جایزه به ودی آلن اهدا شده بود. در سال۲۰۰۸ کلونی پیمایی برای صلح به سازمان ملل فرستاد و دوسال بعد همراه با جونل گان برای کمک به هابیتی۶۶میلیون دلار پول جمع کرد. در سال۲۰۰۶ او پدرش نیک کلونی به درافور در آفریقا سفر کردند و مستندی درباره وقایع نسل‌کشی در آن سرزمین تهیه کردند.

تهیه‌کننده: سعید سعدی/سعید ملکان

بازیگران: حامد بهداد، طناز طباطبایی، علی عمرانی، جمال اجلائی، هومن برق‌نورد و حبیب رضایی

کتاب: بخش از: نسیم صبا